

videnskabernes og Analytens Bigtighed som Basis for den tekniske Undervisning, ved Oprettelsen af den polytekniske Lærestift og den militære Højskole, hertilands havde faaet Liv og Stikelse, først da var det, at Fibiger fandt Leilighed til at foredrage sit Fag i den Udstrækning, han havde tilegnet sig det, og gjøre Artilleriundervisningen paa Højskolen til et paa den høiere Analyse og rationelle Mechanik baseret, planmæssigt sammensat Hele. — Betænker man nu, at han, forinden han har kunnet begynde ret for Alvor at arbejde i sit egentlige Fagstudium, først ved egen Flid har maattet erhverve sig den nødvendige Basis for dette, at han ved Siden heraf har været optaget af Forretninger som Officer og Lærer, vil man kunne fatte, hvilken rastløs Arbeidsfomhed og varm Følelse for sit Kald, der har været nødvendig for at samle den Kundskabsmasse, hans Virksomhed som Lærer og de af ham udgivne Skrifter give Beviser paa. I disse Skrifter, nemlig de for Højskolen udarbejdede Lædekraaede ved Undervisningen i Artilleri og den i 1842 udfomne Balistik, som dauner 1ste Deel af et større Værk over Artilleriet i dens Heelhed, har Forfatteren, foruden flere originale Afhandlinger, nedlagt en værdifuld Samling af det Bedste, der indtil de seneste Aar i videnskabelig Henseende er præsteret for Vaabenet. — Den Kritik, med hvilken Materialet er samlet, og den eensartede Form, under hvilken de forskjellige Forfatteres Systemer ere givne, bevirke, at Læseren i General Fibigers Væger finder et Udbytte, han ellers kun ved et majsommeligt Studium af mangfoldige fremmede Værker vilde kunne forstaae sig; der tilkommer saaledes General Fibiger Eren af paa dansk Grund at have omplønt en høist vigtig teknisk Videnskab, der tidligere manglede af Repræsentation i vor Literatur.

Det var imidlertid ikke blot Eleverne paa Cabetinstituttet eller Højskolen, der nødde Godt af Fibigers rige Kundskabsfylde, ogsaa de tjenstgjørende Vaabenfæller deelagtiggjorde han i Udbyttet af sine Studier, ved til forskjellige Tider at holde Forelæsninger for dem over Mathematik og Artilleri.

Ved Siden af den alt omtalte literære Virksomhed forstjener endnu væsentlig at fremhæves General Fibigers ivrige Deeltagelse i Udgivelsen af de danske militære Tidsskrifter: „Magazin for militair Videnskabelighed“, „Nyt Magazin for militair Videnskabelighed“ og „Militairt Repertorium“, der gjemte ikke saa værdifulde Afhandlinger af ham, hvoraf flere ere optagne i fremmede Skrifter.

Foruden som Lærer og Forfatter at gjøre sit Kundskabsfond frugtbringende, har General Fibiger tillige ad en anden Vej, til ikke mindre Gavn for Staten og Vaabenet end til uvisnellig Hæder for sig selv, bragt Resultatet af mange Aars Arbejde og Studium paa en mere concret Maade for Dagen, saaledes at det kan sees og fattes af Enhver — vi sigte her til hans Virksomhed som Constructeur.

Omendtstændt der i de sidste Decennier af det forrige Aarhundrede var virket endeel for det danske Artillerimateriel af Scheel og Mecklenburg; omendstændt den Første, nsie bejndt med det i Frankrig i 1765 indførte gribeauvalse System — det første fuldstændigt gjennemførte, som kan paavies, og som af Scheel kritisk er behandlet i et paa fransk skrevet Værk, der selv i Frankrig staaer som et classisk Arbejde — havde søgt saavidt muligt at realisere Gribeauvals Idee her, saa havde dog Mangelen paa pecuniære Midler gjort, at intet egentligt System var blevet indført, men kun Diebliffets Trang i de forskjellige Perioder tilfredsstillet. Ved Fredens Afslutning i 1814 var derfor vel et ikke ubetydeligt Materiel tilstede, men det havde ved den lange Brug lidt meget: Feltartilleriet ved i en Række af Aar ikke at kunne være bragt under Tag i Cantonementerne, og det svære Artilleri ved Anvendelsen paa de talrige Batterier, som fra 1807 til 1814 bærede vore Kyster. At saaledes en Reorganisation af det hele Materiel var fornøden, anerkjendtes, og alt medens afdøde Generalmajor v. Beck var Chef for Artilleriet var man betænkt paa at forberede Sagen, hvis Fremgang i høieste Grad maatte interessere en saa grundig Artillerist som Fibiger, der tilbunds havde studeret det gribeauvalse System og det ligesaa fuldstændigt gjennemførte, men i constructiv Henseende langt smukkere, nye franske System, som i 1825 afsløste det ældre, og som, hvad Feltmateriellet angaar, væsentligt er baseret paa de fortrinlige engelske Constructioner. Da derfor Fibiger begyndte sin stabe Virksomhed, er det unegtligt, at der for ham var en rig Mark at arbejde paa; Diebliffet var ham gunstigt, og han har i Sandhed benyttet det.

Det Første, der trængte til Reform, var selve Skytset, og navnlig Granatstyket. I 1822 forelagde da Fibiger, i Forening med sin Ven, Oberst Keyper — som for en stor Deel, og især for Feltartilleriet, har medvirket til det nye Materiels Tilblivelse — Artilleri- og Constructionskommissionen de første Tegninger til nye lette Kugle- og Granatkanoner (disse sidste for at erstatte de ældre korte Haubitser), med hvilke derpaa de forberedende Prøver foretoges. I de følgende Aar henvendtes Opmærksomheden, foruden paa Forandringer i Constructionerne, tillige paa Dusstikigheden af ogsaa at vælge et andet Materiale til Skytsfabricationen, end det tidligere til Feltstyket og Landmorterer udelukkende, og til de svære Landpiecer desviis anvendte, kostbare Kanonmetal, nemlig Støbejern, en Sag, paa hvis Bigtighed For-

skjellige alt meget tidligere havde henpeget. I sikker og begrundet Overbeviisning om Støbejernets Fortrinlighed som almindeligt Skytsmateriale, gav nu Fibiger sig til at arbejde hen til dets fuldstændige Indførelse, og forelagde i 1831 Tegninger til et heelt Sæt Prøvepiecer, som støbtes, og hvormed de Prøver ere foretagne, som begrundede Indførelsen af vort nuværende Skytsystem. Dette Skyts, som heelt igjennem er af svensk Støbejern, kan med Hensyn til Form, Materiale og Forarbejdning, der stedse foregaaer under den strengeste Control, stilles ved Siden af en hvilkenkomhelst europæisk Magts, og, naar man seer hen til enkelte Dele af det, f. Ex. den lette 84 Pds. Granatkanon, kunne vi endog rose os af at være gaaet forrest paa Forbringernes Vej.

Til det nye Skytsystem constructeredes nu ogsaa i Aarenes Løb af ham selv, eller under hans og Oberst Keypers Ledelse, et nyt System af Affutager, aldeles forskjellige fra de ældre, og nærmest baserede paa de nyere engelske og franske Constructioner. Ved Voiturene og de utallige til Artilleriet hørende Afsesjorier indførtes lignende Reforme, og som Resultat af alle disse Ansøgninger — der fandt kraftig Understøttelse hos Regjeringen og Bistand hos Corpsen — er fremgaaet et Artillerimateriel, der, hvad dets enkelte Deles Brugbarhed og det Heles systematiske Sammensætning angaar, ikke overtræffes af noget andet Lands. — Til ethvert Stykke, fra det Betydeligste til det Alleringeste, blev udfærdiget nøiagtige geometriske Arbejdstegninger; Instructioner for Controllen ved Forarbejdelsen, og for Modtagelsen af de færdige Stykker forfattedes — kort, der forsømtes Intet, for at bringe det danske Artilleri derhen, hvor det franske ved Gribeauvals og hans Efterfølgeres Omfarg og Indsigt var bragt.

Skjønt Fibiger til alt Dette vel har benyttet de ældre Officerers Erfaringer og ladet Meget udføre ved yngre, af ham selv uddannede Kræfter — var han dog hovedsagelig den, hvorfra det er udgaaet. Han har arbejdet til dette Maal i de forskjellige Stillinger, han har beklædt ved Artilleriet, saaledes i en Række af Aar som Secretair i Artilleri- og Constructionskommissionen, som Medlem af de vigtigste, til det nye Systems Indførelse hørende Prøvekommissioner, som Constructeur og Chef for det materielle Bureau under Brigadestaben, og som Stabschef, da han modtog Overledelsen af alt Herkehørende. Som Stabschef har han ogsaa gjort Meget for at forbedre Sanden for det videnskabelige Element, og ladet foretage Forsøg og indrette Apparater, som i Forhold til de Midler, hvorover vort lille Artilleri disponerer, gjør det megen Værd.

Om hans Fortjeneste af Artilleriets Materiel kan der saaledes vistnok kun være en Mening, og enhver Sagkyndig, som for en tredive til fyrretyve Aar siden har seet det danske Artilleri paa Amager Hælle og mindes hvad han da saae, fristes sikkerlig ved Betragtningen af vore nuværende Batterier, bevægelige som faste, til at spørge: hvorledes mon vi nu ligeoverfor Hjenden vilde have taget os ud, naar der ikke med kraftig Haand var grebet ind?

Vi kunne nu i Omtalen af Fibigers virksomme Liv antage, at have naaet det for Danmark saa mærkelige Aar 1848. Activ Deel i dette Aars og i Begyndelsen af det næste Aars Felttog tog han ikke; men han havde paa sin administrative Post som Brigadens Stabschef Leilighed til at virke fremmende paa de i den Tid foresaldne mangfoldige og pludselige Udruistninger, ligesom han ogsaa i den Periode sørgede for Udgivelsen af en Række til det nye Materiel svarende Reglementer og Regulativer, hvorpaa der i flere Aar under hans Ledelse havde været arbejdet. Desuden bærede Hans Maj. Kongen ham med en ikke mindre vigtig Virksomhed, nemlig som kongebalgt Medlem af den grundlovgivende Rigsdagsforsamling. I denne optraadte han vel ikke som glimrende Taler, men hans Foredrag i Børnepligtssagen bærer Præget af Mandens sædvanlige Virkemaade: uden Bram og Støt med Sindighed at gaae tilbunds i Sagen.

I Mai 1849 ankom han til Armeen og overtog Commandoen over Artilleriet med den, hele denne Post, paahvilende vigtige og vidtløftige Administration af de active Afdelingers Bevæbning og Forsyning med Materiel og Ammunition. — Da de ligeoverfor Strik anlagde Strandbatterier den 3die Juni begyndte Kampen, ledede han selv i flere Timer Siden fra vor Side, og i Slaget den 6te Juli ved Fredericia var han i sin Egenstab som Høisbefalende over Artilleriet, i den commanderende Generals Nærværelse. Da den fjendtlige Beleiringspark var erobret, foreskød han det betydelige Materiels Indbringelse til Fæstningen og greb i saa Henseende kraftige og fremmende Foranstaltninger. Leilighed til nogen eclatant og afgjørende Anvendelse af en større, samlet Artillerimasse frembød Fredericia-Slaget ikke; Fægtningens afgjørende Momenter foregik, inden Dagen ret var brudt frem, og vort Infanteries, som Hjenden benævnte den, „deciderede“ Angrebsmaade levede ikke heller Tid dertil. Artilleriets Deelagtighed i Kampens Udfald indskrænker sig saaledes i Hovedsagen til den Assistance, Brigadebatterierne hvort for sig ydede de Afdelinger, de vare attacherede, i disses separate Foretagender.

I Slaget ved Isted, vor det lukkedes Artilleriet at lagge en større Vægt i St. sen end ved Fredericia, brugte

Fibiger den Reserve af Artilleriet, hvorover han selv førte den umiddelbare Commando, paa en med de nyere Principer for Artilleriets Brug overensstemmende Maade: da Hjenden baardnakket holdt sin sidste Stilling, lod han en større Artillerimasse gaae frem, hvis Ild, væsentligt rettet mod det Hjendens Centrum dækkende Artilleri, frembragte Vaklen og saaledes forberedede Angrebscolonnens heldige Fremgang. Efter Isted-Slaget har han, ved Organisationen af forskjellige til Forsvar af Armeens faste Stilling og dens detacherede bestående Positioner bestemte Artilleriafdelinger, udviklet en forøget Virksomhed.

Siden Krigen afsluttedes i 1850 har Fibiger været sysselsat med at fortsætte sin gamle Dont hvad Materiellet angaar. En kort Tid kaldtes han til en for ham ny Virksomhed. Han udnævntes nemlig den 13de Juli 1851 til Krigsminister, blev kort derpaa Generalmajor, men aftraadte den 18de October s. A., tilligemed andre Medlemmer af Cabinetet, hvorpaa han i Foraaret det næstfølgende Aar som Oversteimester atter kom ind paa det Spor, der saa klart var anviist ham. Fibigers Virksomhed havde her en viid Mark, idet det i Felttogene afbenyttede Materiel tildeels skulde fornyes, tildeels, efter forudgaaende Overveelse, forandres og fuldkommengjøres, hvorved dog maa bemærkes, at der forholdsvis i denne Henseende kun var lidt at udrette, da et beundringsværdigt Resultat havde viist sig ved Afbenyttelsen af Krigsmateriellet, hvad der ei alene kommer Fibiger til Værd, men ogsaa de Vaabenbrødre, der arbejdede med ham i Fredens Dage. Ligeledes i Forhold, der laae udenfor Artilleriets Omraade, havde Fibigers Mening stor Betydning. Saaledes var han virksomt Medlem af den den 29de Januar 1855 nedsatte Commissionskonferens angaaende Monarchiets Befæstningsystem, hvis Arbejder senere afsluttede den af Krigsministeriet i 1858 afgrænsede forelagte Befæstningslov. Han henvendte i lige Grad Opmærksomheden paa Haandvaabenes Forandring og paa deres Forbedring. I Aaret 1856 udnævntes han til Chef for den kongelige Artilleri-Brigade, og tør det nok antages, at Opnaaelsen af dette Maal var Fibiger hørfømt, som Realisationen af et hemmeligt Løfte, saa kan det paa den anden Side ikke negtes, at det maatte være Staten hjært, paa denne Maade at kunne paastomme en saa lang og stedse udmærket Tjeneste som Fibigers. Kongen søiede dertil som Erkjendelse heraf Storforjet af Danebrogsordenen. De fire Aar, i hvilke Fibiger har beklædt Chefposten, hvorved han tillige har deeltaget i Behandlingen af flere større militære Spørgsmaal, navnlig som Medlem af den raadgivende Commission under Krigsministeriet den 1ste Mai 1860, have isvrigt dannet en Periode, i hvilken større Virksomhed har fundet Sted i Artilleriets Etablisement, indtil der i de sidste to Aar viste sig tegn paa en desviis Omskyrtten af det hidtil Bestaaende, idet det rullede Skyts begyndte at trænge sig frem.

General Fibiger var en elskværdig Personlighed, mild og i strængeste Forstand retsindig; alvorlig og betænksom i sin Gjerning tilhørte han dog den yngre Generation. Den nye Ubvilling i Fædrelandet var han gunstig, og han henvendte mangen en Tanke paa, hvorledes Forholdene hensigtsmæssigt kunde føres Armeen, og navnlig det Vaaben, han især tilhørte med Liv og Sjæl, til Nytte. Eftersom han i dette vil mindes som en bygtig og sjelden nyttig Officer, saaledes vil han i Mindet leve længe hos Enhver, hvem blot Forretningstvet førte sammen med ham, og stedse savnes i den snevære Kreds, for hvilken han var Alt.

5. 7.

Ugens Politik.

Den 17de Octbr. 1861.

Den stærke Bevægelse, som Kongen af Preussens Besøg i Compiègne havde fremkaldt overalt i Europa, har nu lagt sig, og man kan neppe mere være nogen Tvivl om, at de to Herres Sammenkomst i politisk Henseende kun har ført til et negativt Resultat. Det er en Kjendsgjerning, at i vor Tid ere forskjellige Conferencer kun en Skygge af, hvad de tilforn have været; de have mistet deres tidligere Anseelse og Betydning. Napoleon den Tredie og Franz Joseph undertegnede under en personlig Sammenkomst Tractaten til Villafranca, men de vare ikke istand til at udføre den, uagtet ingen ansvarlig Regjering modsatte sig denne Tractat. Moniteurens Erklæring synes desuden at indbrømme, at Sammenkomsten kun var et Høflighedsbeviis, og den officielle Udtalelser rette Mening er vistnok: Deres Majestæter have tilbragt en meget behagelig Dag, og Kongen af Preussen er vendt tilbage til Tyskland, ligesom han kom, det vil sige, uden at have indgaaet nogenkomhelst Forpligtelse. Men medens endog de Blade, der troe at være indbiede i de i Compiègne førte Forhandlinger, ikke nævne en eneste Beslutning, der kan betragtes som en Frugt af denne Sammenkomst, vidner dog den franske Brochureliteratur, uagtet Moniteuren erklærer, at den ikke er inspireret fra Tuilerierne, om, at Frankrig for Alvor igjen tænker paa en Regulering af Rhinggrænsen, og den franske Dagpresses Drostelse af dette Spørgsmaal viser ogsaa, at den ulmende Gnist let vil kunne blive til en Brand. Den alt af os omtalte Brochure: „Nbi-nen og Reichselen“ siger saaledes: „Frankrig har fulgt Na-